

Sektörlerdeki Güncel Gelişmeler

İktisadi Araştırmalar Bölümü
2018 - 9

İÇİNDEKİLER

Enerji	3
İnşaat ve Konut	5
Otomotiv	7
Demir Çelik	9
Lojistik	11
Tekstil, Hazır Giyim ve Deri	13
Perakende	15
Beyaz Eşya	17
Turizm	19

RAKAMLARLA ENERJİ SEKTÖRÜ (AĞUSTOS 2018)

Kurulu Güç	Aylık	Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Elektrik Kurulu Gücü (MW)	87.737	Elektrik Üretimi (GWh)	27.595	202.296
<i>yıllık değişim</i>	% 7,6	<i>yıllık % değişim</i>	-% 1,9	% 2,3
Kurulu Gücün Kaynaklara Göre Dağılımı		Üretimin Kaynaklara Göre Dağılımı		
<i>Hidroelektrik</i>	% 32,0	<i>Hidroelektrik*</i>	% 21,0	% 22,5
<i>Doğalgaz + LNG</i>	% 25,9	<i>Doğalgaz + LNG</i>	% 29,1	% 30,4
<i>Yerli Kömür</i>	% 11,6	<i>Yerli Kömür</i>	% 16,1	% 16,7
<i>İthal Kömür</i>	% 10,0	<i>İthal Kömür</i>	% 22,0	% 20,3
<i>Rüzgar</i>	% 7,7	<i>Rüzgar*</i>	% 8,8	% 6,6
<i>Güneş</i>	% 5,5	<i>Güneş*</i>	% 0,0	% 0,0
<i>Jeotermal</i>	% 1,3	<i>Jeotermal</i>	% 2,0	% 2,2
<i>Petrol Yakıtları</i>	% 0,3	<i>Petrol Yakıtları</i>	% 0,5	% 0,5
<i>Diğer</i>	% 5,6	<i>Diğer</i>	% 0,5	% 0,8
Temel Göstergeler ⁽²⁾		Enerji Piyasası ⁽³⁾		
İşyeri Sayısı (adet)	13.723	Piyasa Fiyatı (TL/MWh)	331,8	-
<i>Toplam İçindeki Pay</i>	% 0,7	<i>yıllık % değişim⁽⁴⁾</i>	% 80,7	% 109,8
Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	101.900	Serbest Tüketici Sayaç Sayısı (bin adet)	448	-
<i>Toplam İçindeki Pay</i>	% 0,7	<i>yıllık % değişim</i>	-% 90,3	-
Ortalama Günlük Ücret (TL)	139,3			
<i>Sektör Sıralaması</i>	30/88			

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamani kapsamaktadır.

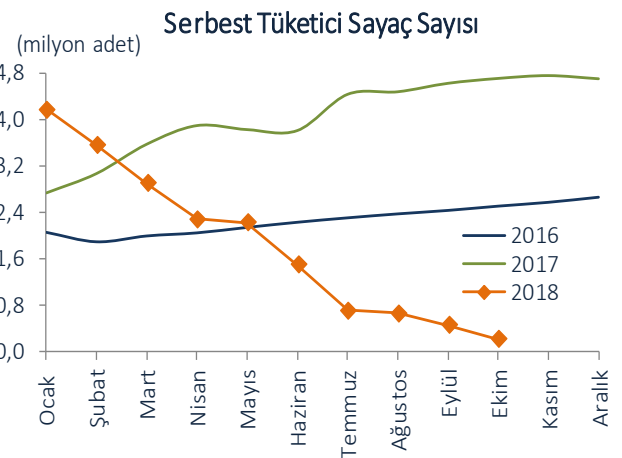
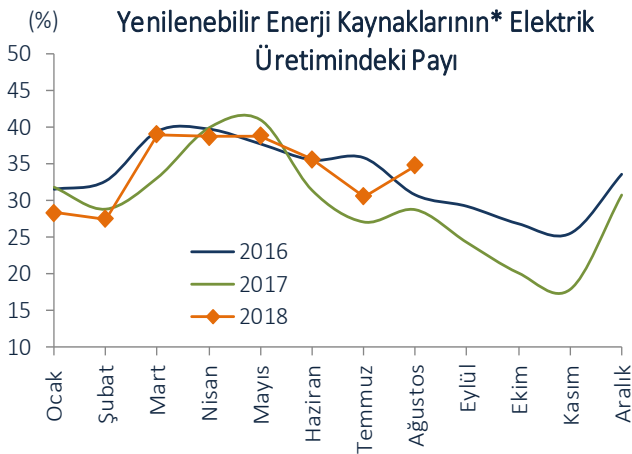
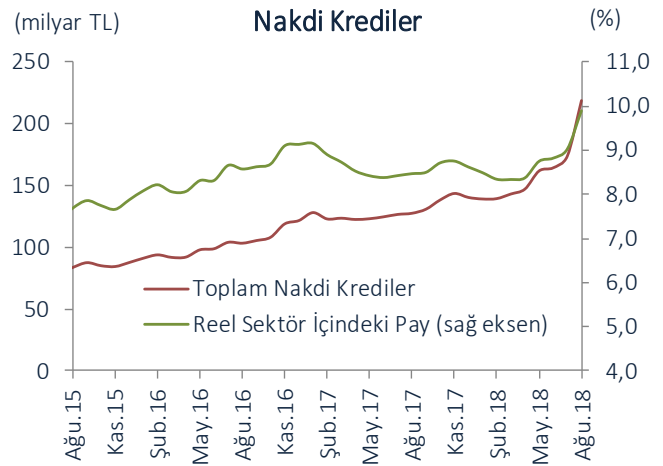
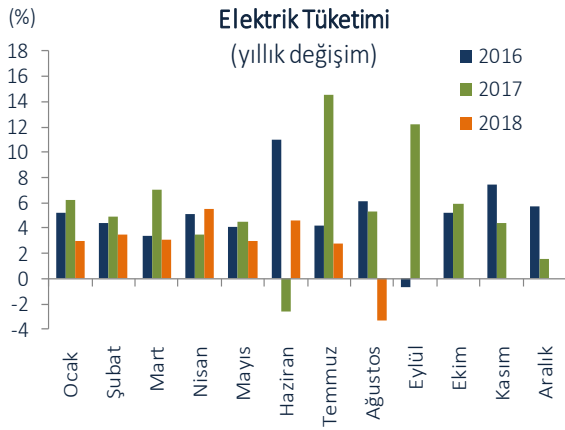
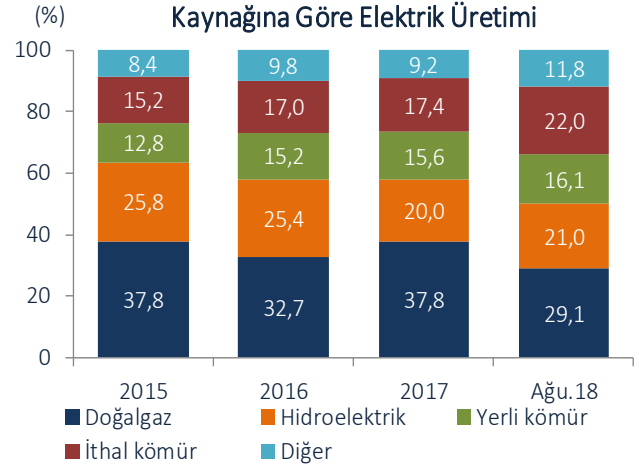
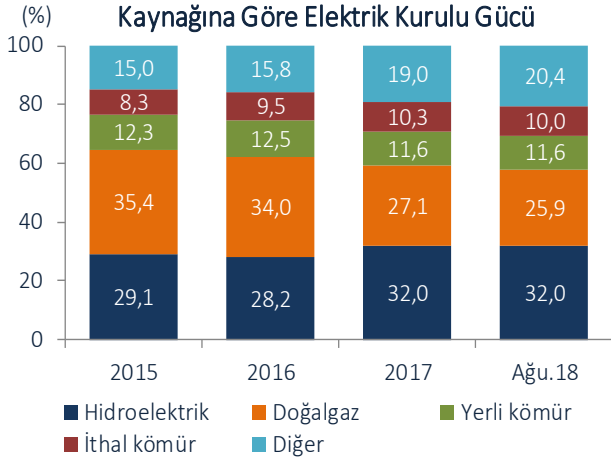
Kaynak: TEİAŞ, EPIAŞ, SGK

(2) Temmuz 2018 verisidir. (3) Eylül 2018 verisidir. (4) Kümülatif veri, ilgili aya ait fiyat endeksinin yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- Ağustos ayında elektrik üretimi, bayram tatiline bağlı olarak imalat sanayii kaynaklı talebin zayıflamasıyla yıllık bazda %1,9 oranında gerileyerek 27.595 GWh düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde, yeni yatırımların devreye alındığı RES'lerde aktivite hızlanırken, ithal kömürden üretim yapan tesislerdeki faaliyetin de ivme kazandığı izlendi.
- EPDK kurulu güce 1.049 MW'lık katkı sağlayacak 21 projeye Ağustos ayı içerisinde ön lisans verdi. Kurulu güce katkı bakımından Cizre Barajı (331 MW) ve Eren Termik Santrali (245 MW) ilk iki sırada yer alırken, bu dönemde ön lisans alan tesislerin yaklaşık yarısını RES'ler oluşturdu. EPDK ayrıca Ekim ayı başında yaptığı duyuruyla Şanlıurfa, Hatay ve Niğde'de toplam 1.000 MW gücünde YEKA alanının kullanım hakkını 30 yıl süreyle tahsis etmek üzere üç ayrı ihale düzenleyeceğini açıkladı.
- Türk lirasındaki değer kaybının belirginleşmesi nedeniyle Ağustos ayından itibaren fiyatlamada mekanizmasında değişikliğe giden BOTAŞ maliyetlerde yaşanan artış nedeniyle bu yönde attığı adımlara Ekim ayında da devam etti. BOTAŞ doğalgaz satış fiyatlarının konutlarda %9, sanayide %18,5 oranında yükseltildiğini açıkladı. Alınan bu karar doğrultusunda elektrik tarifelerinde de güncellemeye gidilerek konut ve sanayide elektrik fiyatları aynı oranlarda artırıldı.
- Doğalgaz dağıtım şirketlerinin OSB'lerde şebeke kurup işletmesinin önünü açan düzenleme Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. OSB'lerde faaliyet gösteren işletmelere enerji tedarikinin geliştirilmesini amaçlayan bu düzenleme ile tüketicilere uygulanacak tarife önümüzdeki dönemde EPDK tarafından ayrıca belirlenecek.
- Türk lirasındaki değer kaybı fosil yakıtlardan üretim yapan üreticiler kadar yenilenebilir kaynaklardan üretim yaparak YEKDEM kapsamında dolar üzerinden gelir elde eden aktörleri de sıkıntıya sokuyor. Sektör yetkilileri özellikle lisanssız üretim yapan GES'lerin bazı elektrik dağıtım şirketlerinden tahsilat aşamasında sorun yaşadığını dile getiriyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: TEİAŞ, BDDK, EPDK, EPIAŞ

(*) Hidroelektrik (Baraj ve Akarsu), Rüzgar, Jeotermal, Güneş ve Atıklar

RAKAMLARLA İNŞAAT VE KONUT SEKTÖRÜ (AĞUSTOS 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	İç Talep	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Yıllık Reel Büyüme ⁽²⁾	% 0,8	% 3,3	Ciro Endeksi ⁽³⁾ (yıllık % değişim)	% 30,6	% 37,8
GSYH içindeki Pay ⁽²⁾	% 8,3	% 8,1	<i>Bina</i>	% 30,2	% 27,7
<i>yıllık değişim (puan)</i>	-0,77	-0,34	<i>Bina Dışı</i>	% 37,9	% 67,1
Yapı Ruhsatı Sayısı ⁽²⁾ (adet)	212.527	349.985	Tüketici Güven Endeksi ⁽⁴⁾	59,3	-
<i>yıllık % değişim</i>	-% 48,7	-% 46,1	<i>Konut satın alma ihtimali</i>	% 6,0	-
Yapı Kullanım İzni Sayısı ⁽²⁾ (adet)	195.360	397.120	Konut Piyasası		
<i>yıllık % değişim</i>	% 0,8	% 1,9	Konut Satışları (adet)	105.154	875.064
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽³⁾ (kişi)	2.077.138	-	<i>yıllık % değişim</i>	-% 13	-% 1,7
<i>Toplam içindeki pay</i>	% 14,2	-	İpotekli Satışlar (adet)	12.743	244.953
Ortalama Günlük Ücret ⁽³⁾ (TL)	92,2	-	<i>yıllık % değişim</i>	-% 67	-% 24,1
<i>Sektör sıralaması</i>	72/88	-	Diğer Satışlar (adet)	92.411	630.111
Krediler			<i>yıllık % değişim</i>	% 13	% 11,0
Yurt İçi Krediler (milyar TL)	243,6	-	Konut Kredileri (milyar TL)	198,1	-
<i>yıllık % değişim</i>	% 42,0	-	<i>yıllık % değişim</i>	% 7,2	-
<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 11,0	-	Konut Fiyatları ⁽³⁾ (yıllık % değişim)	% 9,4	% 5,9
Yurt Dışı Krediler (milyar USD) ⁽³⁾	18,7	-	<i>İstanbul</i>	% 4,1	% 2,7
<i>yılbaşına göre % değişim</i>	% 13,5	-	<i>Ankara</i>	% 7,2	% 4,9
<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 16,2	-	<i>İzmir</i>	% 15,6	% 7,4
Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,8	-	Yabancıların Gayrimenkul Yatırımları ⁽³⁾		
			<i>milyar USD</i>	0,4	2,7
			<i>yıllık % değişim</i>	% 2,6	-% 5,4

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

Kaynak: TCMB, TÜİK, BDDK, Ekonomi Bakanlığı, SGK

(2) 2018 2. çeyrek verisidir. (3) Temmuz 2018 (4) Eylül 2018 verisidir.

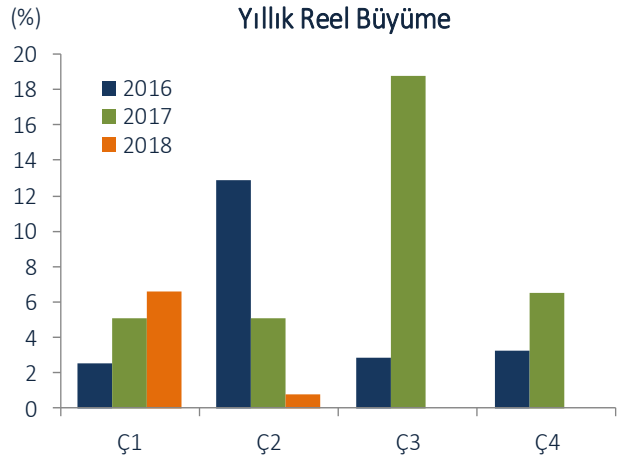
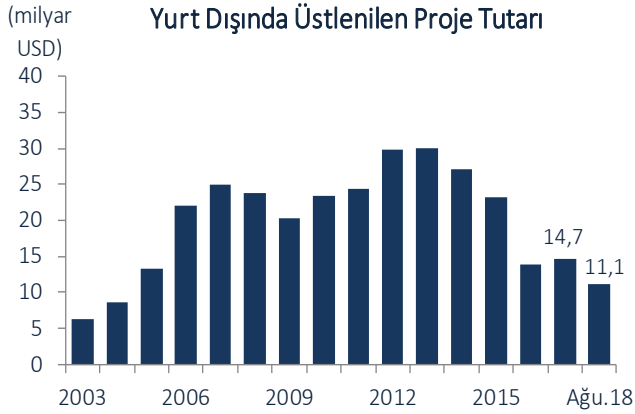
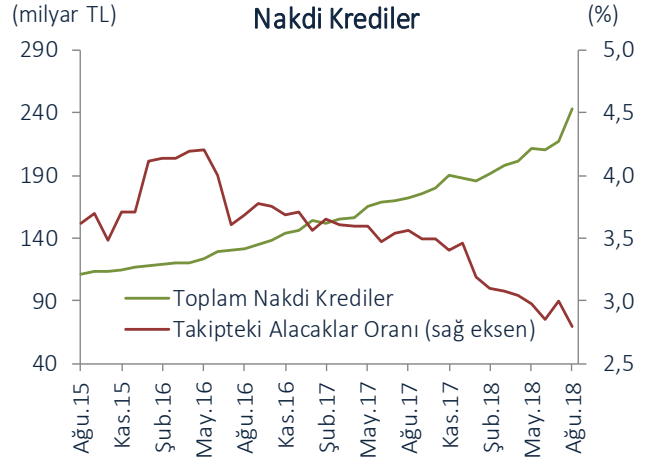
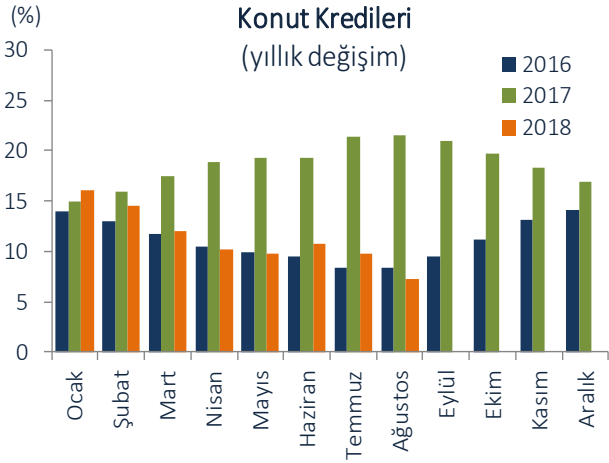
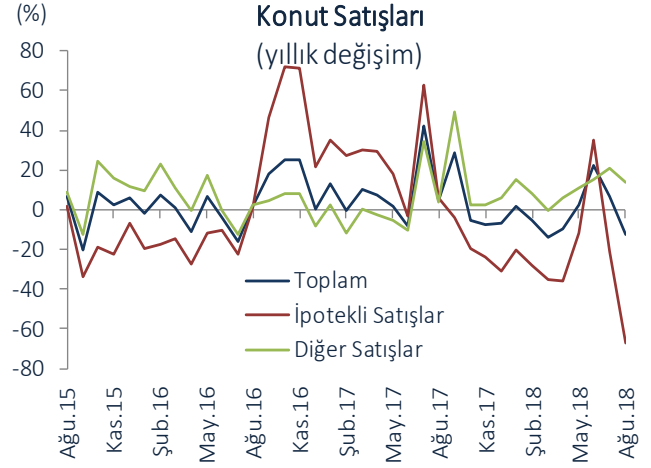
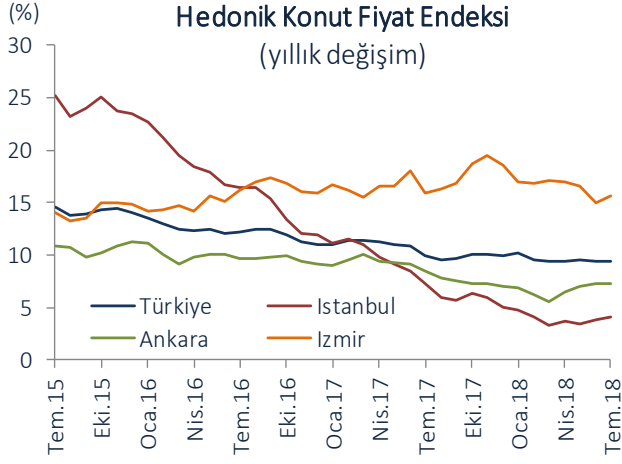
Not-1: Konut fiyatları hesaplamalarında, TCMB tarafından yayımlanan ve kalite etkisinden arındırılmış fiyat değişimlerini izlemek amacıyla hesaplanan Hedonik Konut Fiyat Endeksi (HKFE) kullanılmıştır. Fiyatlara ilişkin kümülatif veriler ilgili aydaki fiyat endeksinin yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

Not-2: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- Türkiye'de konut sektörüne yönelik teşvik ve satış kampanyalarının etkisiyle Mayıs ayından itibaren yıllık bazda artan konut satışları Ağustos ayında geriledi. Ülke genelinde satışlar bu dönemde yıllık bazda %13 azalarak 105 bin adet düzeyinde gerçekleşti.
- Borçlanma maliyetlerinde yaşanan yükselişe bağlı olarak Ağustos'ta ipotekli konut alımları belirgin biçimde baskı altında kaldı. Bu dönemde ipotekli konut satışları yıllık bazda %67'lik düşüşle 12.743 adet olurken, diğer konut satışları %13'lük yükselişle 92.411 adet düzeyinde gerçekleşti.
- Ağustos ayında kur gelişmeleri ve konut fiyatlarındaki zayıf görünüm nedeniyle yabancıların konut talebinde ise önemli bir artış yaşandı. Yabancılar yönelik konut satışları Ağustos'ta yıllık bazda %129,6 oranında artarak 3.866 adet olurken, talebin önemli bir kısmı Orta Doğu ülkelerinden geldi.
- 19 Eylül 2018 tarihli Resmi Gazete'de yer alan karara göre, yabancıya konut satışında vatandaşlık hakkı için alt sınır 250 bin USD'ye indirildi. Bu düzenlemenin satışlara etkisinin pozitif olması ve döviz kuru gelişmelerinin de etkisiyle güçlü seyreden talebi desteklemesi bekleniyor. Bu çerçevede, yıllık 4-5 milyar USD civarında gerçekleşen yabancıların gayrimenkul yatırımlarının, söz konusu düzenlemenin de etkisiyle gelecek dönemde 10 milyar USD'ye çıkabileceği belirtiliyor.
- Öte yandan sektöre yönelik güven endeksleri, inşaat sektörü faaliyetlerinde yavaşlama sinyali vermeye devam ediyor. TÜİK verilerine göre, mevsim etkilerinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi Eylül'de bir önceki aya göre %16,7 geriledi. Bu dönemde mevcut ve gelecek dönem iş hacmine yönelik beklentilerdeki bozulmanın yanı sıra toplam çalışan sayısı beklentisindeki belirgin bozulma dikkat çekti. Ayrıca, İMSAD tarafından yayımlanan aylık sektör raporu Ağustos ayında alınan yeni siparişlerin seviyesinde sert bir düşüşü gözler önüne sererken, Hazır Beton Endeksi aylık raporunda da öncü göstergelerin tamamı, inşaat faaliyetlerinin yılın üçüncü çeyreğinde önemli ölçüde yavaşladığına işaret ediyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

RAKAMLARLA OTOMOTİV SEKTÖRÜ (AĞUSTOS 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Talep ⁽³⁾	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Üretim (adet)	47.175	1.034.097	Yerli Otomobil Satışları (adet)	5.455	121.022
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 34,0</i>	<i>-% 5,1</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 65,1</i>	<i>-% 16,4</i>
Otomobil Üretimi (adet)	29.289	683.069	İthal Otomobil Satışları (adet)	12.140	241.443
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-%41,9</i>	<i>-% 8,9</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 67,9</i>	<i>-% 27,2</i>
Ticari Araç Üretimi (adet)	17.886	351.028	Yerli Hafif Ticari Araç Satışları (adet)	2.381	50.982
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 14,9</i>	<i>% 3,4</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 74,6</i>	<i>-% 33,6</i>
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 2,0	-	İthal Hafif Ticari Araç Satışları (adet)	3.052	50.009
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 83,6	% 85,5	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 64,3</i>	<i>-% 32,4</i>
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽²⁾ (kişi)	206.614	-	Tüketici Güven Endeksi ⁽³⁾	59,3	-
<i>Toplam içindeki pay</i>	<i>% 1,4</i>	<i>-</i>	<i>Otomobil satın alma ihtimali</i>	<i>% 9,7</i>	<i>-</i>
Ortalama Günlük Ücret ⁽²⁾ (TL)	154,0	-	Krediler		
<i>Sektör sıralaması</i>	<i>20/88</i>	<i>-</i>	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	28,6	-
Dış Ticaret			<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 62,1</i>	<i>-</i>
İhracat (adet)	45.919	857.479	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	<i>% 1,3</i>	<i>-</i>
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 25,2</i>	<i>-% 3,6</i>	Yurt Dışı Krediler ⁽²⁾ (milyar USD)	2,8	-
İhracat (milyar USD)	1,4	18,6	<i>yılbaşına göre % değişim</i>	<i>-% 10,5</i>	<i>-</i>
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 11,1</i>	<i>% 11,7</i>	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	<i>% 2,4</i>	<i>-</i>
İthalat (milyar USD)	1,0	12,9	Takipteki Alacaklar Oranı	% 0,9	-
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 32,8</i>	<i>% 4,1</i>			

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Temmuz 2018 verisidir. (3) Eylül 2018 verisidir.

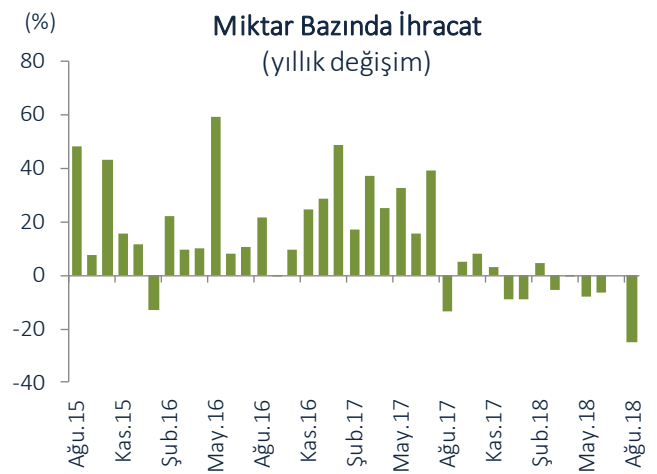
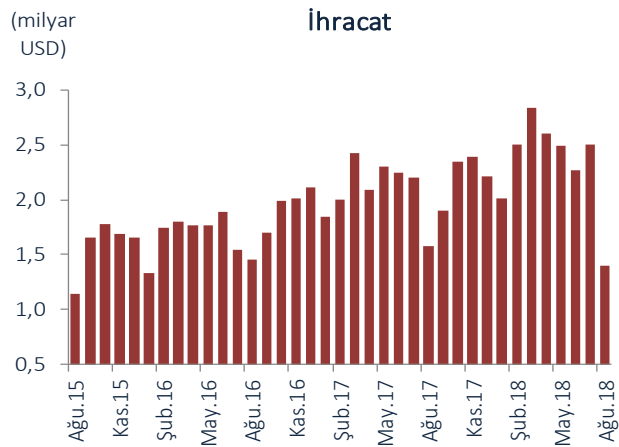
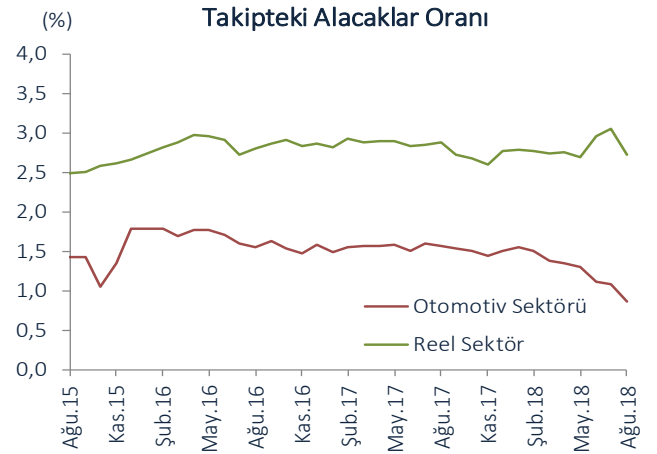
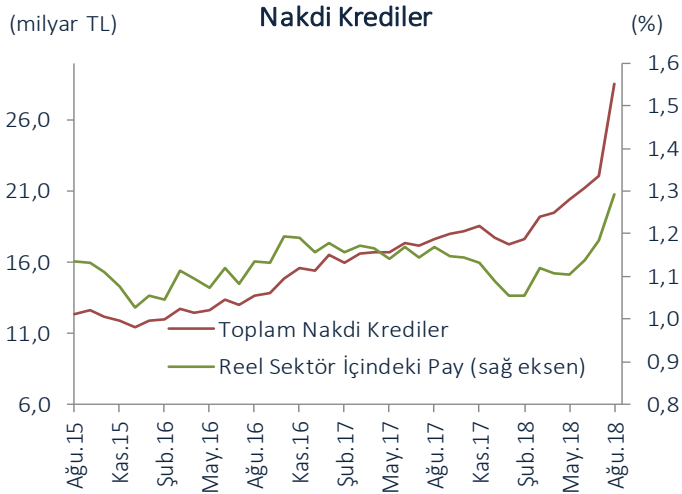
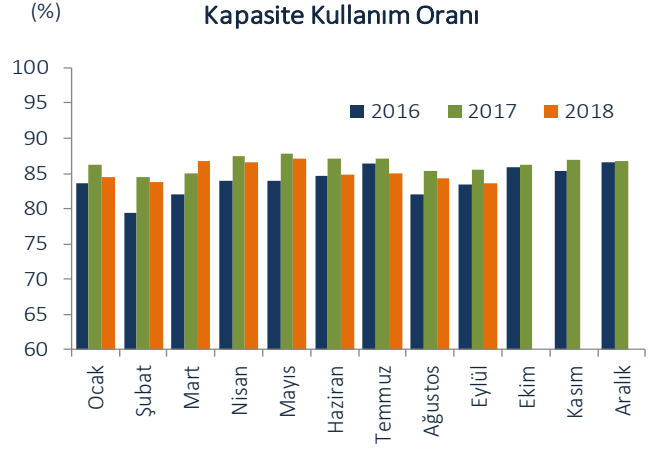
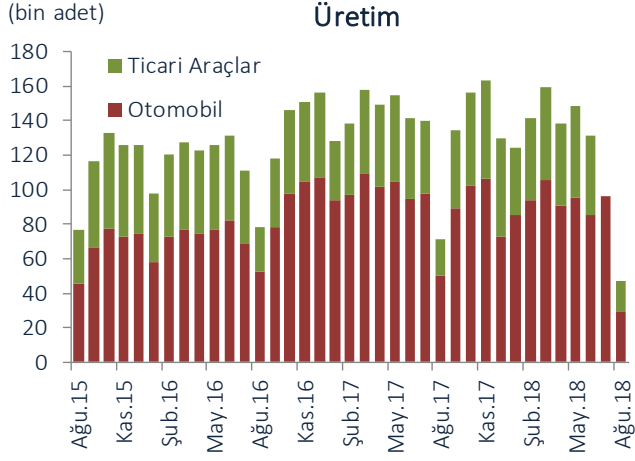
Kaynak: TÜİK, TCMB, OSD, ODD, BDDK

Not: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- Ağustos ayında otomotiv sektöründe üretim iç talep koşullarındaki bozulma ve tatil nedeniyle çalışılan gün sayının az olması sonucunda yıllık bazda %34 geriledi. Bu dönemde, otomobil ve ticari araç üretimi sırasıyla %41,9 ve %14,9 oranında düştü. Sektörün dış satışlarının adet bazında hızlı gerilemesi, ihracat gelirlerinin Ocak 2016'dan bu yana ilk kez düşüş kaydetmesine neden oldu.
- Yurt içi otomobil pazarında ithal ürünlerin yüksek payı nedeniyle fiyatların döviz kurlarına paralel hareket etmesi son aylarda otomobil satışlarını baskılayan bir faktör olarak ön plana çıkıyor. Eylül 2018 itibarıyla, Türkiye'de ortalama birinci el otomobil fiyatı yıllık bazda %59 artış kaydetti. Bu olumsuz tablo karşısında, sektör yetkilileri bir süredir teşvik talep ediyordu. Bu çerçevede Eylül ayında yürürlüğe giren karar doğrultusunda otomobillerde Özel Tüketim Vergisi'ne (ÖTV) esas matrahlar artırıldı. Araçların satışında uygulanan ÖTV oranlarında ise herhangi bir değişikliğe gidilmedi. Bu düzenleme ile birlikte otomobil fiyatlarında kademeli düşüş bekleniyor.
- Otomotiv sektöründe özellikle yurt içi talepte yaşanan bozulma nedeniyle şirketler üretim takvimlerinde değişikliğe gidiyor. Tofaş KAP'a yaptığı açıklamada son dönemde yaşanan daralmanın ardından Bursa fabrikasındaki imalata Ekim ayında farklı günlerde olmak üzere toplam 9 işgünü ara vereceğini duyurdu.
- Otomobil pazarında birinci el satışların %20'sini oluşturan ve araç parkını her yıl %10-15 bandında geliştiren filo kiralama şirketleri finansman koşullarındaki sıkışma nedeniyle sektör büyüklüğünde daralma bekliyor. Araç kiralama kontratlarının yaklaşık %70'inin 30 aydan daha uzun bir süreyi kapsadığını ve piyasada meydana gelen dalgalanmaya bağlı olarak özellikle TL üzerinden işlem yapan şirketlerin bilançolarının zayıfladığını dile getiren sektör yetkilileri, yılın ilk yarısını 365 bin adetle tamamlayan araç parkı büyüklüğünün yılsonunda 350 bine gerileyebileceğini ifade ediyor.
- Otomotiv sektöründeki yavaşlamanın etkileri kendini yan sanayiciler üzerinde de hissettiriyor. Pazardaki daralma nedeniyle kârlılık oranlarının baskı altında kaldığını ifade eden sektör yetkilileri yaşanan sıkıntıları işçi çıkarmadan atlattırma çalıştıklarını belirtiyor. Konuyla ilgili değerlendirmelerde bulunan TAYSAD Başkanı Alper Kanca, yan sanayicilerin satışlarının %40'ı ve üzerini dış pazara yapan ihracatçılar ve diğerleri olarak ikiye ayrılması gerektiğine dikkat çekerek ilk gruptaki üreticilerin genel anlamda ciddi bir sorun yaşamadıklarının altını çizdi. Öte yandan Kanca, iç pazara yönelik üretim yapan ve birkaç ana müşterisi olan firmaların mevcut koşullardan daha belirgin etkileneceğini ifade etti.

SEKTÖRE BAKIŞ

RAKAMLARLA DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ (AĞUSTOS 2018)

Üretim ve Tüketim (milyon ton)	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Emtia Fiyatları ve Dış Ticaret	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Ham Çelik Üretimi	3,0	25,2	Demir Cevheri (USD/ton)	67,2	-
<i>yıllık % değişim</i>	% 3,0	% 2,8	<i>yıllık % değişim⁽⁴⁾</i>	-% 11,7	-% 7,1
Kütük Çelik Üretimi	1,9	16,7	Dış Ticaret ⁽⁵⁾		
<i>yıllık % değişim</i>	-% 11,4	-% 0,9	İhracat (milyar USD)	1,3	11,2
Slab Çelik Üretimi	1,1	8,4	<i>yıllık % değişim</i>	% 28,8	% 25,2
<i>yıllık % değişim</i>	% 6,3	% 7,2	İthalat (milyar USD)	1,6	15,2
EAO Tabanlı Tesislerin Üretimi	2,0	17,4	<i>yıllık % değişim</i>	% 9,3	% 27,3
<i>yıllık % değişim</i>	-% 8,2	% 2,0	Ciro ⁽²⁾		
BOF Tabanlı Tesislerin Üretimi	1,0	7,8	Yurt içi (yıllık % değişim)	% 38,3	-
<i>yıllık % değişim</i>	% 0,0	% 1,1	Yurt dışı (yıllık % değişim)	% 105,3	-
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	-% 0,2	% 6,0	Krediler		
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 80,7	% 81,0	Yurt içi Krediler (milyar TL)	78,9	-
Çelik Tüketimi	2,4	23,1	<i>yıllık % değişim</i>	% 36,0	-
<i>Uzun Çelik</i>	1,1	10,9	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 4,1	-
<i>Yassı Çelik</i>	1,3	12,2	Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,7	-

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Temmuz 2018 verisidir. (3) Eylül 2018 verisidir.

(4) Kümülatif veri ilgili aya ait fiyatın yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

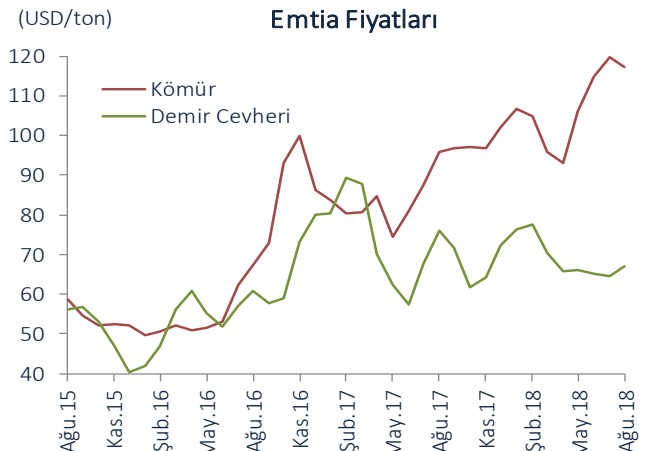
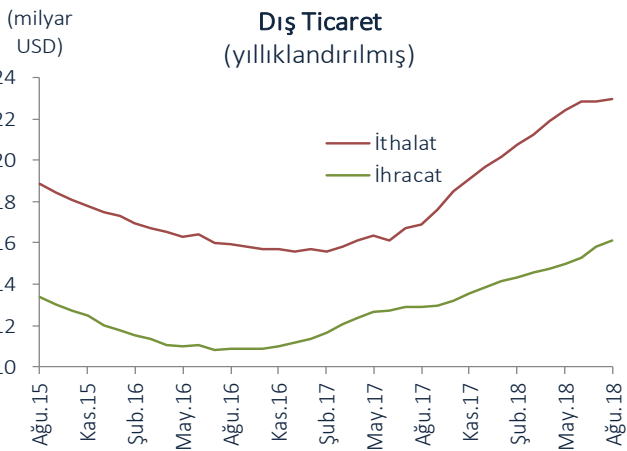
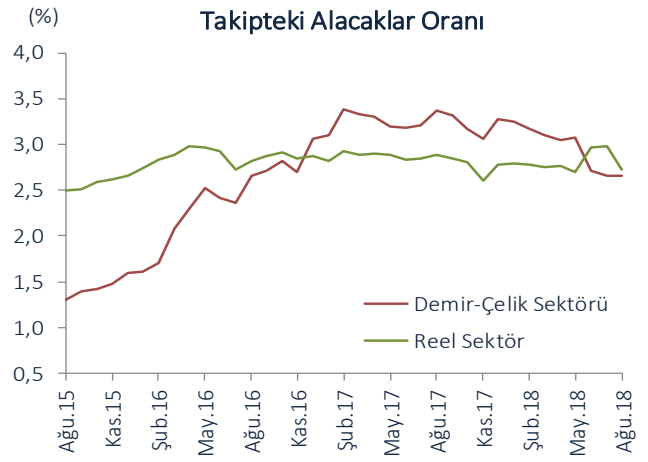
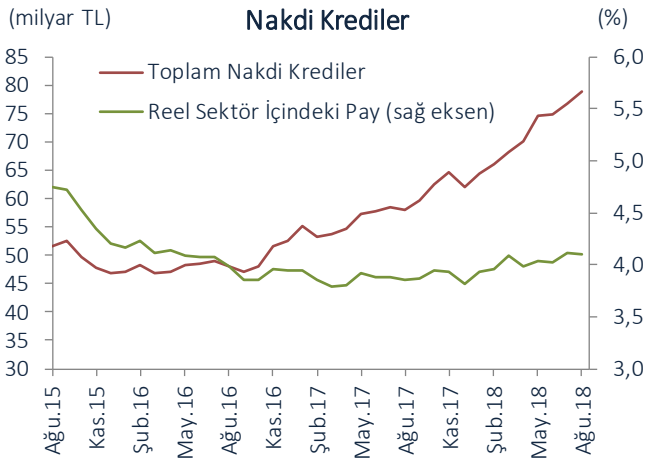
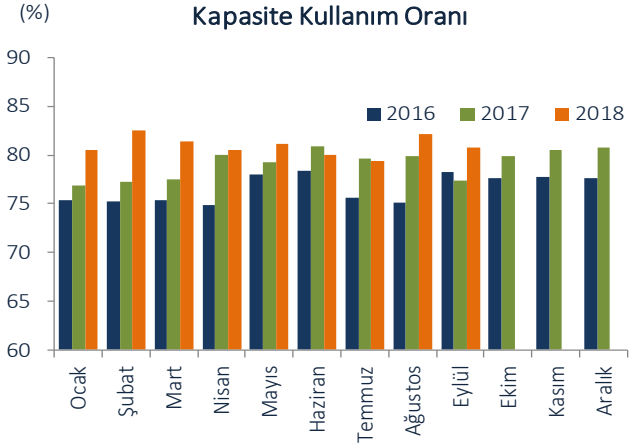
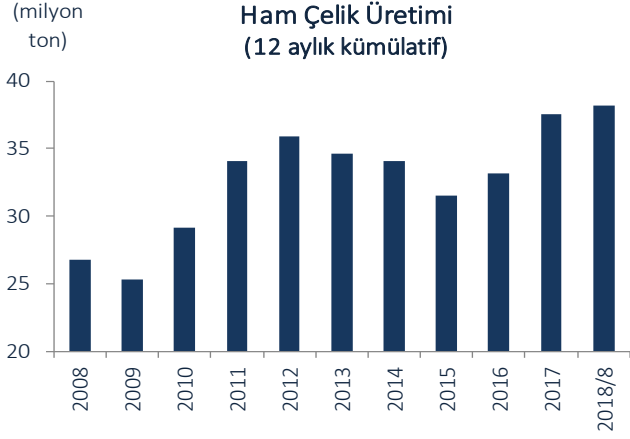
(5) HS 72/73 kodlu ürünleri içermektedir.

Kaynak: TÜİK, TCMB, Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, Dünya Bankası

GÜNCEL GELİŞMELER

- Siparişe çalışılan demir çelik sektöründe üretim faaliyetleri ekonomik aktivitedeki yavaşlamadan sınırlı ölçüde etkileniyor. Ağustos ayında Türkiye’de ham çelik üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre %3 artışla 3 milyon ton seviyesinde gerçekleşti. İnşaat sektörü kaynaklı talepteki yavaşlama nedeniyle kütük çelik üretimi bu dönemde %11,4 oranında gerilerken imalat sektöründe aktivitenin nispeten canlı seyretmesi slab çelik üretiminin %6,3 artış kaydetmesinde etkili oldu.
- Sektörün cirosu ürün/hammadde fiyatları ve döviz kurlarındaki gelişmeler nedeniyle hızlı artıyor. Temmuz ayı itibarıyla demir çelik sektöründe yurt içi satışlar yıllık bazda %38,3’lük gelişim kaydederken, bu oran yurt dışı satışlarda %105,3 düzeyinde gerçekleşti.
- Son aylarda Türk lirasındaki değer kaybının belirginleşmesi çelik ihracatına olumlu yansıyor. Ağustos ayında sektörün ihracatı yıllık bazda %28,8 artışla 1,3 milyar dolar oldu. En büyük dış pazarımız ABD ile ikili ilişkilerde yaşanan sıkıntılara rağmen demir çelik sektöründe ihracatın yukarı yönlü hareketini sürdürmesi iç piyasaya yönelik belirsizliklerin yakından takip edildiği mevcut konjonktürde olumlu bir gelişme olarak ön plana çıkıyor.
- Dünya genelinde korumacılık önlemlerinin arttığı demir çelik sektöründe yurt içinde de benzer yönde adımlar atılıyor. 1 Ekim tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararı uyarınca çubuklar, teller ve profiller, demiryolu ve tramvay hattı malzemeleri, boru ve içi boş profiller, paslanmaz çelikler ve yassı mamullerin ithalatına uygulanacak vergi oranı 200 gün süreyle %25’e çıkarıldı. Öte yandan gelişmekte olan ülkelerden yapılacak ithalatta, her ürün grubu için ayrı ayrı olmak üzere bu ek mali yükümlülükten muaf tutulacak 519 bin ton tarife kontenjanı açıldı.
- Türkiye çelik sektörünü ithalattaki artıştan korumak için 17 Ekim'den itibaren kota uygulayacağını Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) bildirdi. Bildirimde ABD ve Avrupa Birliği'nin hayata geçirdiği benzer önlemlerin alınan bu karara temel teşkil ettiği ifade edilirken, yassı ve uzun ürünler için kotaların sırasıyla 3,1 milyon ton ve 558 bin ton düzeyinde belirlendiği açıklandı.

SEKTÖRE BAKIŞ

RAKAMLARLA LOJİSTİK SEKTÖRÜ (AĞUSTOS 2018)

Karayolu Yük Taşımacılığı	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Yıllık % Değişim ⁽²⁾	Krediler	Aylık
Türk Araçları ile İhracat (sefer)				Tutar (milyon TL)	
Irak	36.887	288.352	-%8,9	Demiryolu Taşımacılığı	1.627
Suriye	8.888	73.969	-%24,0	Karayolu Yük Taşımacılığı	18.706
Almanya	6.861	63.569	-%0,2	Denizyolu Taşımacılığı	20.126
Toplam	87.892	782.716	-%4,8	Havayolu Taşımacılığı	23.983
Türk Araçları ile İthalat (sefer)				Diğer Taşımacılık ve Depolama	51.710
Almanya	6.349	63.931	-%0,8	Yıllık % Değişim	
Irak	3.027	37.286	-%36,1	Demiryolu Taşımacılığı	60,5
İtalya	3.976	38.634	-%7,8	Karayolu Yük Taşımacılığı	34,7
Toplam	26.716	284.547	-%3,9	Denizyolu Taşımacılığı	39,9
Denizyolu Taşımacılığı				Havayolu Taşımacılığı	275,4
Türk Gemileri ile İhracat (milyon ton)	1,2	10,2	%1,2	Diğer Taşımacılık ve Depolama	115,5
Türk Gemileri ile İthalat (milyon ton)	1,9	14,5	%2,0	Takipteki Alacaklar Oranı (%)	
Baltık Kuru Yük Endeksi	1.710	1.344	%36,1	Demiryolu Taşımacılığı	0,7
Havayolu Taşımacılığı				Karayolu Yük Taşımacılığı	2,8
Yolcu Sayısı (milyon)	22,8	143,1	%12,7	Denizyolu Taşımacılığı	4,5
Taşınan Yük miktarı (bin ton)	400	2.527	%10,6	Havayolu Taşımacılığı	0,1
				Diğer Taşımacılık ve Depolama	0,8

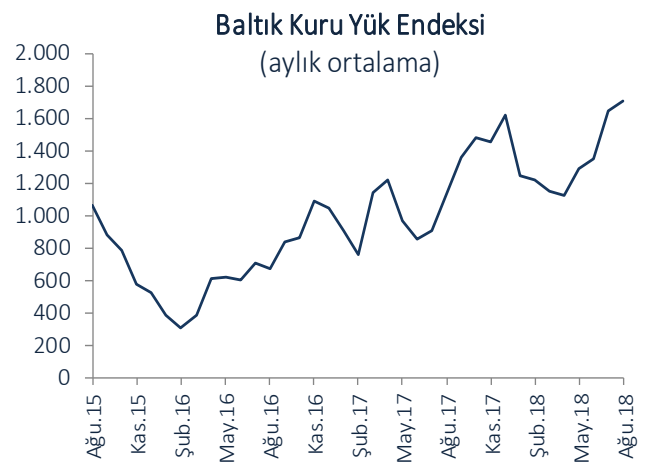
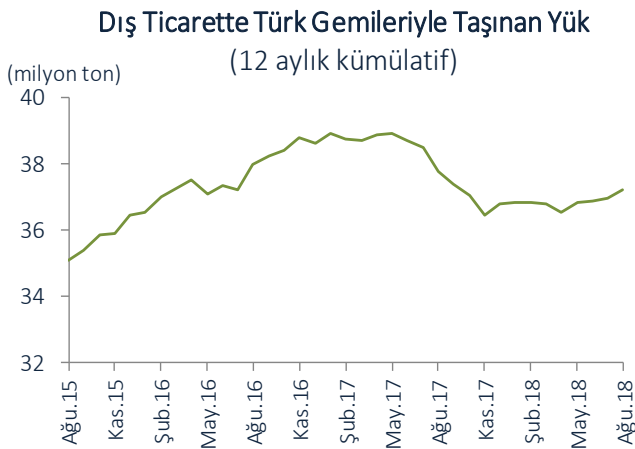
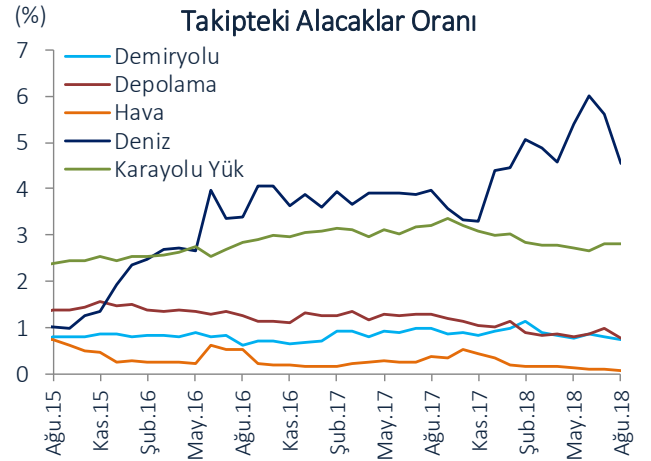
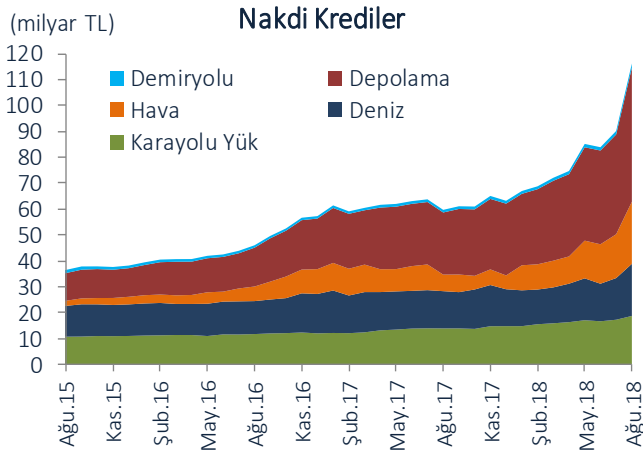
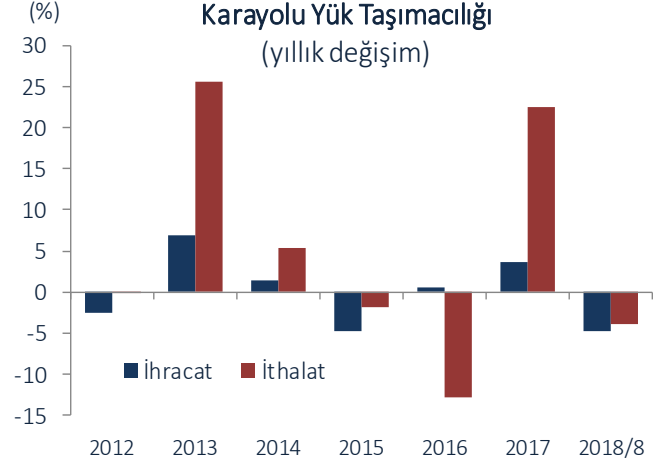
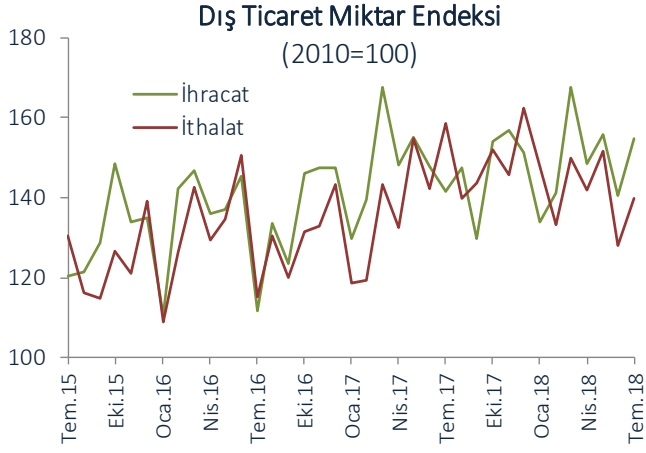
(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.
(2) Kümülatif değerdeki değişim.

Kaynak: UND, DHMI, Reuters, UDHB, BDDK

GÜNCEL GELİŞMELER

- Turizm sektöründeki olumlu görünüm ve devreye alınacak tesisler öncesinde havacılık sektöründe yatırım iştahı canlı seyrediyor. THY, başta kargo ve kurye taşımacılığı alanlarında olmak üzere yurt içi ve yurt dışında uluslararası yatırımlar yapmak amacıyla THY Uluslararası Yatırım ve Taşımacılık A.Ş. adıyla yeni bir şirket kurdu. THY ayrıca, Arnavutluk menşeli havayolu şirketi Air Albania'ya 30 milyon dolar tutarında yatırım yaparak iş ortaklığına gidileceğini açıkladı.
- Karayolu taşımacılığında "boş dönüş" sorunu sektörün faaliyetlerini olumsuz yönde etkiliyor. Ocak-Ağustos 2018 döneminde, sektörün ihracat taşımaları güney sınırımızda yaşanan jeopolitik belirsizlikler nedeniyle yıllık bazda %4,8 oranında daraldı. Son aylarda döviz kurlarında yaşanan dalgalanma nedeniyle aktivite kaybının belirginleştiği ithalat taşımaları ise aynı dönemde %3,9'luk düşüş kaydetti. Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki TIR parklarında ithalat malı bulabilmek için haftalarca mal beklediği ifade edilen TIR'ların geri dönememesi, ihracatçı firmaların da eskisi kadar rahat TIR aracı bulamamasına neden oluyor. Sektör yetkilileri arzdaki daralmaya bağlı olarak Köln, Berlin veya Brüksel gibi Orta Avrupa şehirlerine yakın geçmişte 3.000-3.500 euro ödenen nakliye bedellerinin, şu anda 5.000-6.000 euroya kadar çıktığını ve bazı taşımacıların Avrupa'dan boş dönüşü halinde ihracatçı firmalardan masraflarının karşılanmasını talep ettikleri ifade ediliyor.
- Türk lojistik şirketi U.N. Ro-Ro'yu bünyesine katan Danimarkalı DFDS açtığı yeni rotalarla sektörde taşımacılık sürelerini kısaltmayı amaçlıyor. DFDS'nin hayata geçirdiği taşıma hattı İsveç'ten başlayarak Türkiye'de sona eriyor. Farklı taşımacılık yöntemlerinin beraber kullanıldığı intermodal türdeki bu hatta DFDS, taşıma süresinin 8 güne indirileceğini açıkladı.
- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Başkanı Firuz Bağlıkaya Uber'le ilgili gelen şikayetlerin ardından Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nde yapılan değişikliklerin turizmciler açısından mağduriyete yol açtığını dile getirdi. Karayolu yolcu taşımacılığında turizm sektörü özelinde ayrı bir çalışma yapılması gerektiğini dile getiren TÜRSAB Başkanı, halihazırda havayollarının dahi transfer işlemlerine aracılık edebildiğini ancak seyahat acentalarının bu süreçte birtakım sıkıntılar yaşadığını belirtti. Turizm sektörünün hizmet koşullarında bozulmaya yol açan bu uygulamanın sürdürülemez nitelikte olduğunu belirten sektör yetkilileri turistlere taşımacılık işlemlerinde seçme hakkı tanınması gerektiğine dikkat çekti.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: TÜİK, BDDK, Reuters, UND, UHDB

RAKAMLARLA TEKSTİL, HAZIR GIYIM VE DERİ SEKTÖRLERİ (AĞUSTOS 2018)

Üretim ve Tüketim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Dış Ticaret	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Tekstil			Tekstil		
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 9,2	% 7,3	İhracat (milyon USD)	1.150	9.412
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 77,9	% 80,2	<i>yıllık % değişim</i>	-% 15,4	% 5,0
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 36,1	% 24,2	Hazır Giyim		
Hazır Giyim			İhracat (milyon USD)	953	8.793
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 7,9	% 9,9	<i>yıllık % değişim</i>	-% 18,5	% 3,3
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 80,8	% 79,9	Deri		
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 35,8	% 27,9	İhracat (milyon USD)	97	905
Deri			<i>yıllık % değişim</i>	-% 17,5	% 13,9
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	-% 5,1	% 5,7	Krediler		
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 57,6	% 59,8	Tekstil ve Hazır Giyim		
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 30,8	% 27,2	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	98,7	-
Yıllık Üretici Enflasyonu⁽³⁾ (%)			<i>yıllık % değişim</i>	% 55,2	-
Tekstil	% 49,1	% 22,4	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 4,5	-
Hazır Giyim	% 24,2	% 11,3	Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,1	-
Deri	% 22,3	% 13,9	Deri		
			Yurt İçi Krediler (milyar TL)	4,5	-
			<i>yıllık % değişim</i>	% 32,0	-
			<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 0,2	-
			Takipteki Alacaklar Oranı	% 4,7	-

(1) Yılbaşından ilgili aya kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Temmuz 2018 verisidir.

(3) Eylül 2018 verisidir.

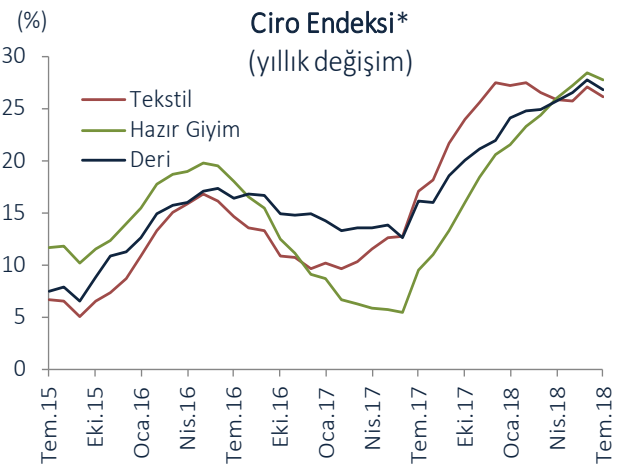
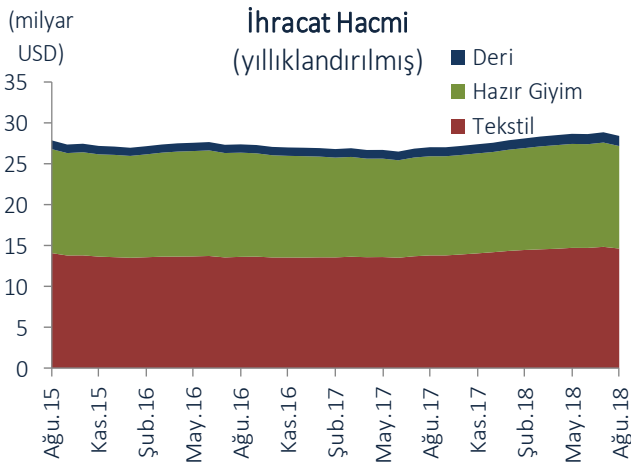
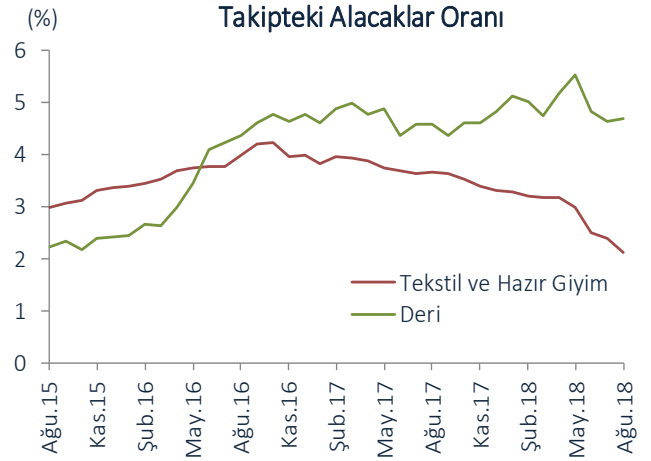
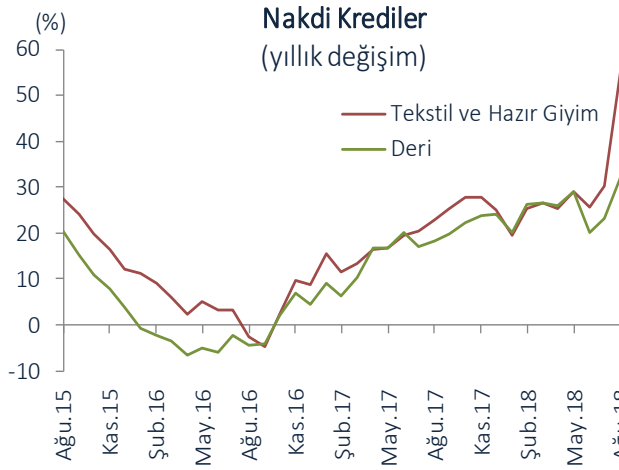
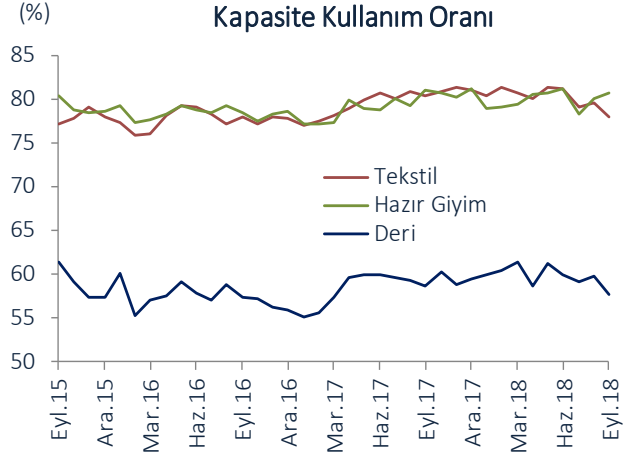
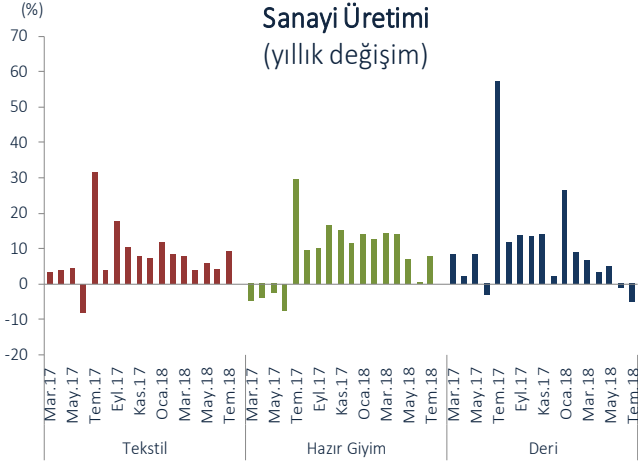
Not: Dış ticaret verileri ISIC Rev.3 sınıflamasına göre.

Kaynak: TÜİK, TCMB, BDDK

GÜNCEL GELİŞMELER

- Temmuz ayında tekstil ve hazır giyim sektörlerinde yıllık üretim artışı hızlanırken, deri sektöründe üretim geriledi. Eylül ayında deri sektöründe gerileyen kapasite kullanım oranı (KKO), sektördeki üretimin ilerleyen aylarda hız kesmeye devam edebileceğine işaret etti. Halen yüksek seviyelerde bulunmakla birlikte, son dönemde tekstil sektörü KKO'sunda kaydedilen gerileme de, yılın üçüncü çeyreğinde üretimin kısmen ivme kaybetmiş olabileceğini gösterdi.
- Deri sektörünün üretimi yıllık bazda daralmakla birlikte, bu dönemde sektörün cirosu artış kaydetti. Temmuz ayında yurt dışı ciroların hem aylık hem de yıllık bazda belirgin bir artış kaydetmesi, bu gelişmenin daha çok dış pazarlardaki olumlu performanstan kaynaklandığına işaret etti. Bununla birlikte, söz konusu ciro artışında döviz kurlarındaki yükselişin etkisi de dikkate alındığında, miktar bazında ihracat artışının daha sınırlı kalmış olabileceği tahmin ediliyor.
- Yıl başından bu yana genel olarak güçlü bir performans sergileyen yıllık ihracatın Ağustos ayında her üç sektörde de gerilediği dikkat çekiyor. Önümüzdeki dönemde iç pazarda beklenen daralma da dikkate alındığında, ihracatın gelecek aylardaki seyrinin sektördeki üretim faaliyetinin gücü açısından önem arz edeceği düşünülüyor.
- İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) yetkilileri tarafından sektöre yönelik yapılan değerlendirmede, Çin'in ardından dünyanın ikinci büyük çorap tedarikçisi konumunda olan Türkiye'nin dış pazarlarda rekabet gücünü koruduğu vurgulandı. Bu çerçevede, Türkiye'nin halihazırda %10 seviyesinde bulunan küresel çorap pazarından aldığı payın, gelecek 5 yıl içinde %15'e ulaşacağı öngörüldü.
- İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri Birliği (İTHİB) temsilcileri ise yaptıkları açıklamada, son dönemde döviz kurlarındaki hızlı artışın sektördeki yatırımlar üzerindeki olumsuz etkisine dikkat çekti. Tekstil sektöründe son dönemde hızla artan kapasite kullanım oranı sebebiyle yeni makine ve teçhizat yatırımlarına ihtiyaç duyulduğu, ancak kurdaki hızlı artış sebebiyle çoğunluğu ithalatta karşılanan makine ve teçhizatların satın alım maliyetinin arttığı ifade edildi.
- Sektörde etkili olan maliyet artışlarının etkisi, Ağustos ayı enflasyon rakamlarında da izlendi. Bu dönemde tekstil sektöründe yıllık üretici fiyat enflasyonunun oldukça hızlı bir şekilde yükselerek %49'a ulaştığı dikkat çekti. Üretici fiyatlarındaki hızlı yükselişin ilerleyen dönemde tüketici fiyatları üzerinde de baskı oluşturması ve bu sebeple pazarı daraltıcı bir etki yaratması muhtemel görülüyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

(*) 12 aylık ortalamalar
Kaynak: TÜİK, TCMB, BDDK

RAKAMLARLA PERAKENDE TİCARET SEKTÖRÜ (TEMMUZ 2018)

Yurt İçi Pazar	Aylık ⁽¹⁾	Kümülatif ⁽²⁾	Talep	Aylık
Perakende Sektörü Satış Hacim Endeksi	%3,1	%6,6	Tüketici Güven Endeksi ⁽³⁾	59,3
Gıda	% 8,2	% 8,4	Perakende Ticaret Güven Endeksi ⁽³⁾	88,5
Gıda dışı (akaryakıt hariç)	% 1,3	% 6,4	3 ay sonrası satış beklentisi	78,0
Elektronik Eşya ve Bilgisayar	% 2,7	% 9,0	İstihdam	
Mobilya, Beyaz Eşya ve Diğer	-% 9,0	-% 1,8	Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	1.351.435
Tekstil, Giyim ve Ayakkabı	% 7,9	% 9,7	Toplam İçindeki Pay	% 9,2
Eczacılık, Tıbbi Ürünler ve Kozmetik	% 10,5	% 11,3	Ortalama Günlük Ücret (TL)	88,5
Posta ve İnternet Yoluyla Ticaret	% 24,1	% 18,8	Sektör Sıralaması	79/88
AVM Endeksleri			Krediler⁽⁴⁾	
Ciro Endeksi	% 22,4	% 18,9	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	100,7
Verimlilik Endeksi (ciro/m ²)			yıllık % değişim	% 19,8
İstanbul	% 26,2	% 22,3	Sektörel krediler içindeki pay (%)	% 4,6
Anadolu	% 19,1	% 16,1	Takipteki Alacaklar Oranı	% 3,5
Ziyaret Sayısı Endeksi	% 1,0	% 0,3		

(1) Yıllık % değişim

(2) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(3) Eylül 2018 verileridir. (4) Ağustos 2018 verileridir.

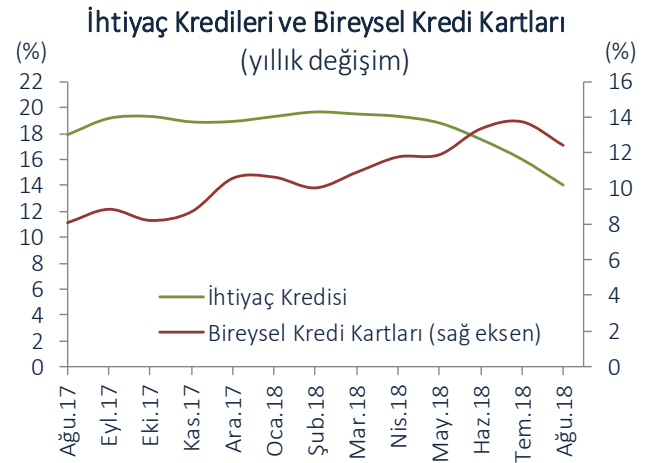
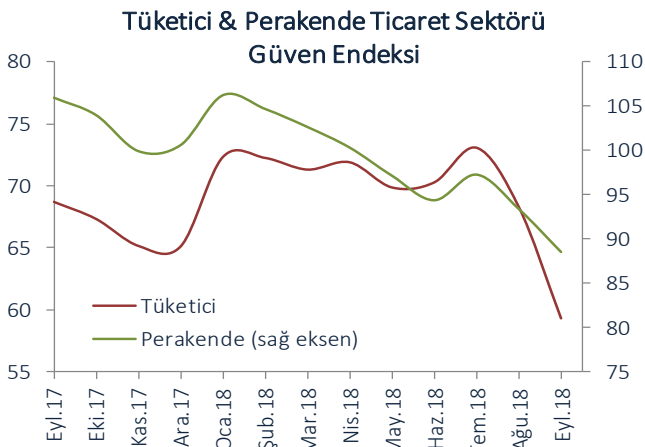
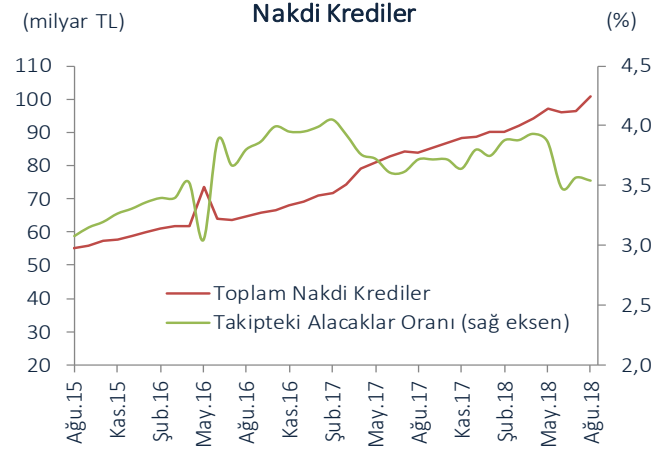
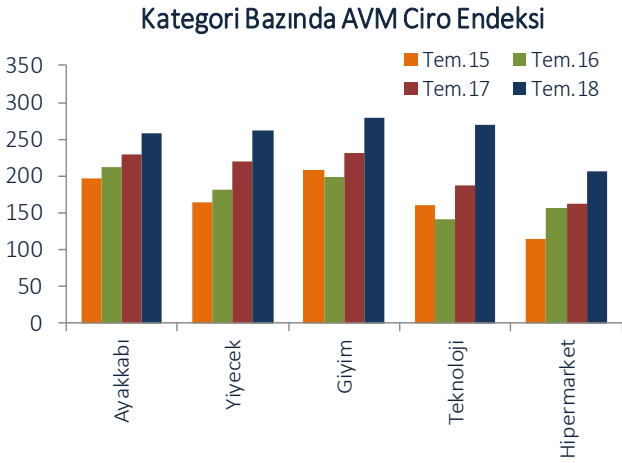
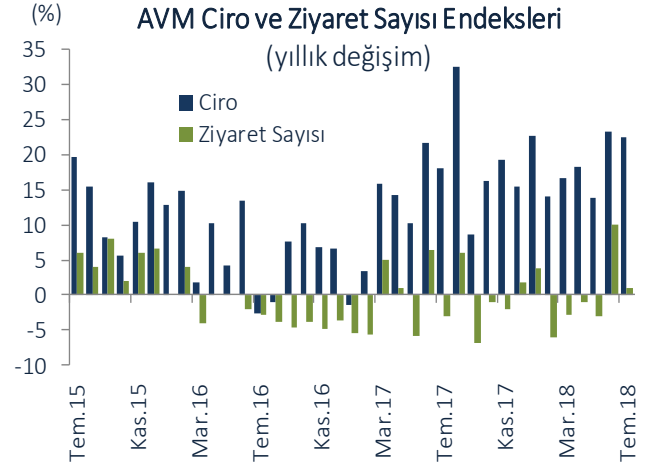
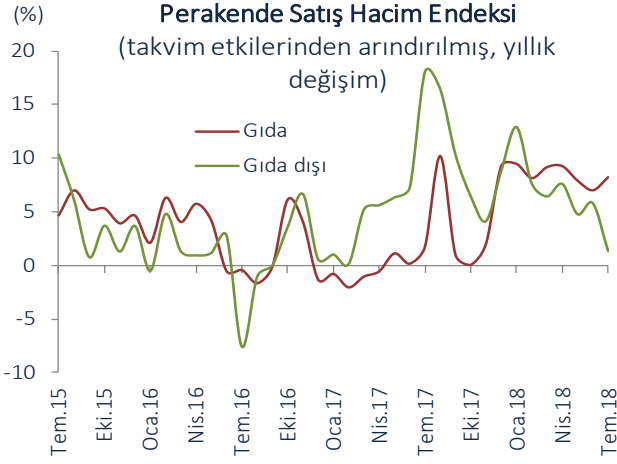
Not: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

Kaynak: AYD, BDDK, SGK, TÜİK

GÜNCEL GELİŞMELER

- Perakende satış hacim endeksindeki yıllık artış Temmuz'da %3,1'e geriledi. Bu dönemde gıda satışları güçlü bir görünüm sergilerken, gıda dışı grubun mobilya ve beyaz eşya haricindeki alt kalemlerinde satış hacmindeki yıllık artışın sürmekle birlikte hız kestiği görüldü. Mobilya ve beyaz eşya satışlarındaki yıllık daralmanın Temmuz'da etkisini artırarak %9'a ulaşması dikkat çekti. Gıda dışı satışların önümüzdeki dönemde iç pazarda azalan tüketim iştahı paralelinde giderek daha düşük oranlarda büyüyeceği tahmin ediliyor.
- İç pazarda yavaşlama işaretleri, satış hacmi verilerinin yanı sıra AVM endekslerinde de izleniyor. AVM ziyaret endeksindeki artışın yıllık %1'e gerilemesi tüketim iştahına dair olumsuz sinyal veriyor. Ziyaretçi sayısındaki zayıflamanın, düşmesi beklenen ortalama alışveriş sepeti tutarıyla birlikte ilerleyen aylarda ciro büyümesine de olumsuz yansıyabileceği düşünülüyor.
- Mevsim etkilerinden arındırılmış perakende ticaret sektörü güven endeksi Eylül'de aylık bazda %5,2 azalarak 88,5'e geriledi. Detaylara bakıldığında, iş hacmi ve satışların mevcut durumu ile gelecek dönem beklentilerindeki bozulmanın sürdüğü, satış beklentilerindeki bozulmanın Eylül ayında oldukça belirgin bir hal aldığı dikkat çekti. Bu gelişme, tüketici güvenindeki düşüş trendi ile birlikte değerlendirildiğinde, perakende sektöründe faaliyetin yılın son çeyreğinde ivme kaybetmeye devam edebileceğine işaret etti.
- İç talepteki yavaşlamanın yanı sıra döviz kuru gelişmeleri ve finansman koşullarındaki sıkılaşma paralelinde yaşanan maliyet artışları, perakende mağazacılığı olumsuz etkiliyor. Sektörde uzun yıllar faaliyet gösteren yerli ayakkabı firmalarının son dönemde birbiri ardına konkordato açıklaması, yaşanan sorunları gözler önüne serdi. AVM'lerde yaygın olarak faaliyet gösteren ayakkabı sektörünün köklü firmalarının, hızla artan maliyetler karşısında son dönemde başta kira ödemeleri olmak üzere borçlarını geri ödemede zorlandıkları anlaşıldı. Perakende ticarete daralan kâr marjının sektör genelinde baskı yaratmaya devam edeceği düşünülüyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: AYD, TÜİK, BDDK

RAKAMLARLA BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜ (AĞUSTOS 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	İç Talep	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Toplam Üretim (bin adet)	2.310	18.615	Yurt içi Satışlar (bin adet)	670	5.337
Yıllık % değişim	-% 12,9	-% 1,8	Yıllık % değişim	-% 22,2	-% 12,2
Kapasite Kullanım Oranı ⁽²⁾	% 75,8	% 76,2	Yurt İçi Ciro Endeksi ⁽³⁾ (yıllık % değişim)	% 28,2	% 23,7
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽³⁾ (kişi)	152.342	-	İthalat (bin adet)	39	565
Toplam içindeki pay	% 1,0	-	Yıllık % değişim	-% 23,9	-% 34,4
Ortalama Günlük Ücret ⁽³⁾ (TL)	130,0	-	DTM Satın Alma Eğilimi ⁽²⁾⁽⁴⁾ (aylık % değişim)	-% 29,5	-
Sektör sıralaması	36/88	-	Konut Satışları (yıllık % değişim)	-% 12,5	-% 1,7
Krediler			Dış Talep		
Toplam Nakdi Krediler (milyar TL)	31,2	-	İhracat (bin adet)	1.791	13.482
Yıllık % değişim	% 45,7	-	Yıllık % değişim	-% 10,8	% 3,5
Sektörel krediler içindeki pay	% 1,4	-	İhracat (milyon USD)	239	1.713
Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,3	-	Yıllık % değişim	-% 16,3	% 7,3

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TÜİK, BDDK, TCMB, SGK

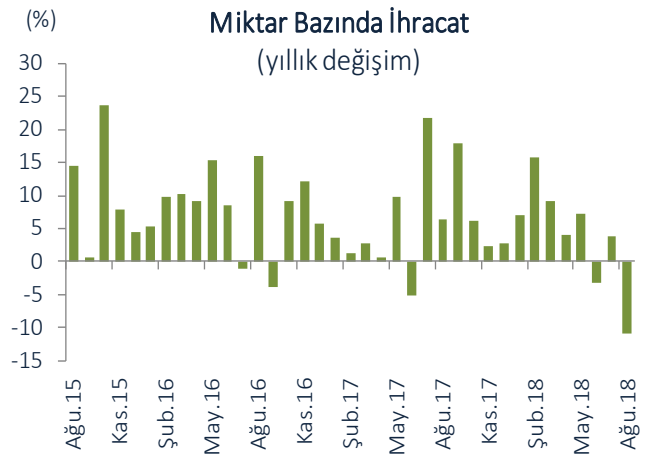
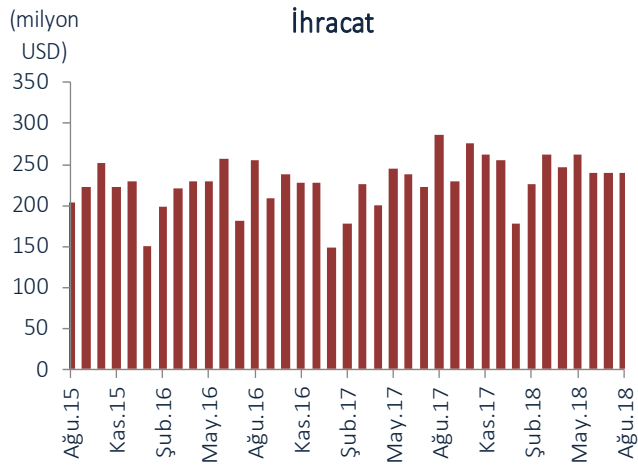
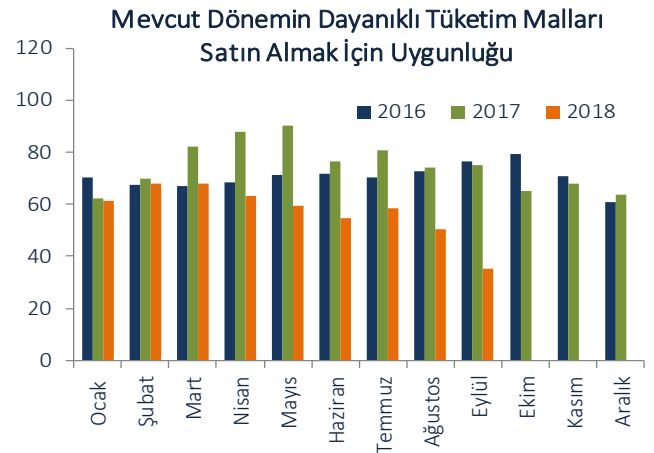
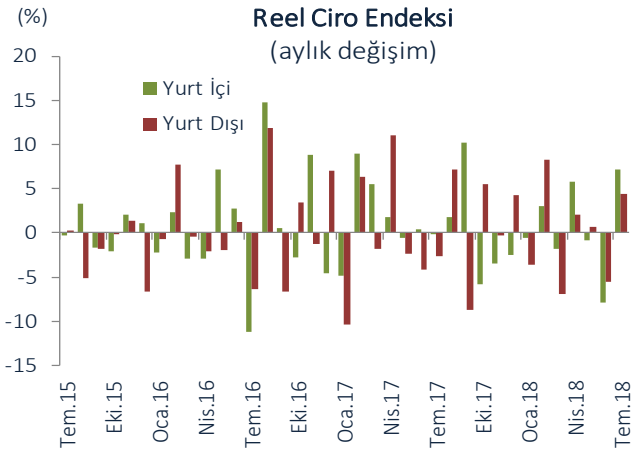
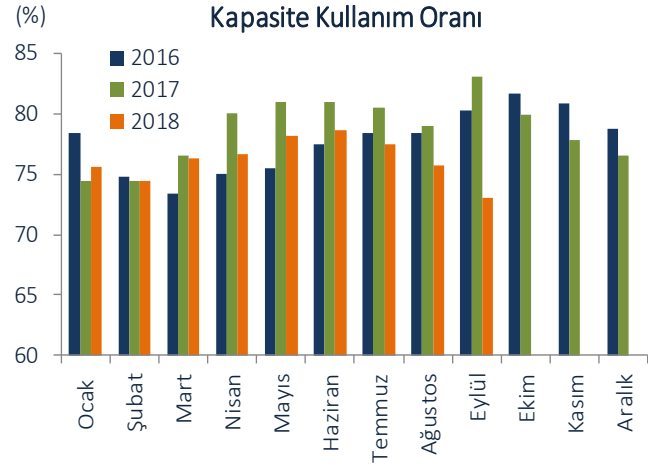
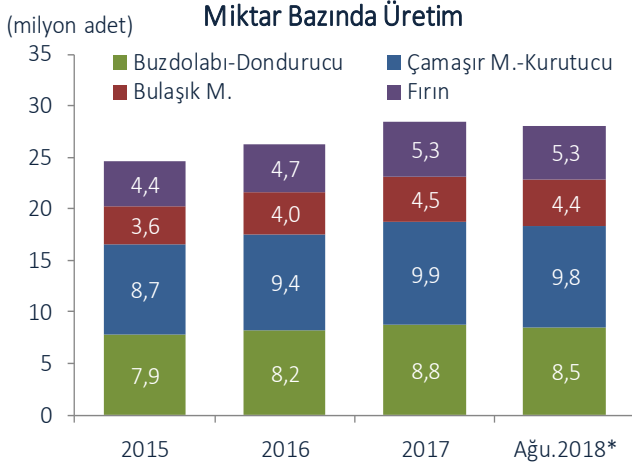
(2) Eylül 2018 verisidir. (3) Temmuz 2018 verisidir.

(4) Tüketici güven endeksinin alt kalemlerinden olan "mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğu"nu ifade etmektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- Beyaz eşya sektöründe adet bazında üretim Ağustos'ta yıllık bazda %13 geriledi. Bu dönemde adet bazında ihracat geçen yılın aynı ayına göre %11 azalırken, yurt içi satışlardaki düşüş %22'ye ulaştı.
- İç pazardaki daralmanın etkilerinin belirgin şekilde görüldüğü sektörde, son aylarda ihracat performansında da yavaşlama dikkat çekiyor. Adet bazında daralmanın yanı sıra Ağustos ayında değer bazında ihracatın da geçen yılın aynı dönemine göre %16 düştüğü izlendi. Böylece net ihracatçı olma özelliği ile ülkeye döviz girdisi sağlayan beyaz eşya sektöründe değer bazında ihracat son bir yıllık dönemde ilk kez gerilemiş oldu.
- Ağustos ayında, döviz kurlarındaki hızlı yükselişle birlikte tüketim iştahındaki daralma paralelinde sektörün adet bazında ithalatı da Mayıs 2016'dan bu yana en düşük seviyeye indi. Ürün bazında incelendiğinde ithalatta en sert düşüş yıllık %57 ile bulaşık makinesinde gerçekleşti. Bu dönemde çamaşır makinesi ithalatı ise geçen yılki düşük bazın da etkisiyle %61 yükseldi.
- Beyaz eşya üretimindeki yavaşlamanın etkisiyle sektörde kapasite kullanım oranı (KKO) Eylül'de 73 değerini alarak, Şubat 2015'ten bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti. Ayrıca, Temmuz ayından bu yana aşağı yönlü bir seyir izleyen KKO'nun aylık bazda düşüşünün giderek hızlandığı dikkat çekti.
- Eylül'de tüketici güveni endeksinde ve endeksin alt kalemlerinden mevcut dönemde dayanıklı tüketim malı satın alma iştahında kaydedilen belirgin bozulma, gelecek dönem beklentilerine ilişkin olumsuz bir tablo çizdi. Söz konusu veriler, KKO gelişmeleriyle birlikte değerlendirildiğinde, iç pazardaki daralmanın önümüzdeki dönemde üretimi baskı altında bırakmaya devam edeceği anlaşılıyor.
- Sektöre sağlanan teşviklere rağmen konut satışlarının zayıf seyri de, yurt içi satışlara dair iyimser öngörülerin sınırlı kalmasına neden oluyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

RAKAMLARLA TURİZM SEKTÖRÜ (AĞUSTOS 2018)

Gelen Ziyaretçi	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Yolcu Taşımacılığı	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Yabancı Ziyaretçi (bin adet)	5.383	27.023	Dış Hatlar Uçak Trafığı (bin adet)	75,7	437,4
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 15,6</i>	<i>% 22,9</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 8,5</i>	<i>% 10,4</i>
İlk 3 Milliyetin Payı (%)			Dış Hatlar Yolcu Trafığı (milyon kişi)	12,3	65,5
<i>Rusya</i>	<i>% 16,9</i>	<i>% 15,5</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 10,8</i>	<i>% 17,8</i>
<i>Almanya</i>	<i>% 12,2</i>	<i>% 11,0</i>	İç Hatlar Uçak Trafığı (bin adet)	82,6	611,0
<i>İngiltere</i>	<i>% 6,8</i>	<i>% 5,8</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 8,3</i>	<i>% 1,4</i>
İllerin Payı (%)			İç Hatlar Yolcu Trafığı (milyon kişi)	10,5	77,6
<i>Antalya</i>	<i>% 38,5</i>	<i>% 32,4</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 1,1</i>	<i>% 8,7</i>
<i>İstanbul</i>	<i>% 25,8</i>	<i>% 32,8</i>	Konaklama		
<i>Muğla</i>	<i>% 9,9</i>	<i>% 7,3</i>	Otel Doluluk Oranları (%)	% 76,2	% 66,3
Gelir-Gider⁽²⁾			<i>yıllık değişim (puan)</i>	<i>1,0</i>	<i>8,1</i>
Turizm Geliri (milyon USD)	3.542	13.237	Ortalama Oda Fiyatları (USD)	100,2	85,4
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 17,9</i>	<i>% 26,9</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 1,8</i>	<i>% 12,0</i>
Turizm Gideri (milyon USD)	480	3.040	İstihdam⁽²⁾		
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 7,7</i>	<i>% 15,3</i>	İş yeri Sayısı	19.533	-
Krediler			<i>Toplam içindeki Pay</i>	<i>% 1,1</i>	-
Toplam Nakdi Krediler (milyar TL)	96,4	-	Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	398.563	-
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 59,3</i>	-	<i>Toplam içindeki Pay</i>	<i>% 2,7</i>	-
<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	<i>% 4,4</i>	-	Ortalama Günlük Ücret (TL)	96,1	-
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	% 3,7	-	<i>Sektör Sıralaması</i>	<i>70/88</i>	-

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.
(2) Temmuz 2018 verisidir.

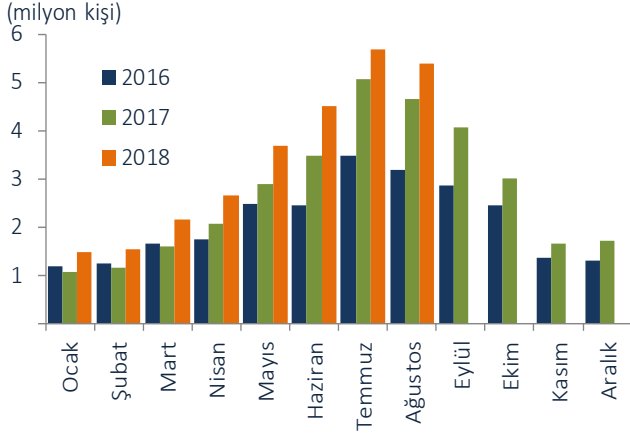
Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, TCMB, SGK, BDDK, DHMİ, TÜROB

GÜNCEL GELİŞMELER

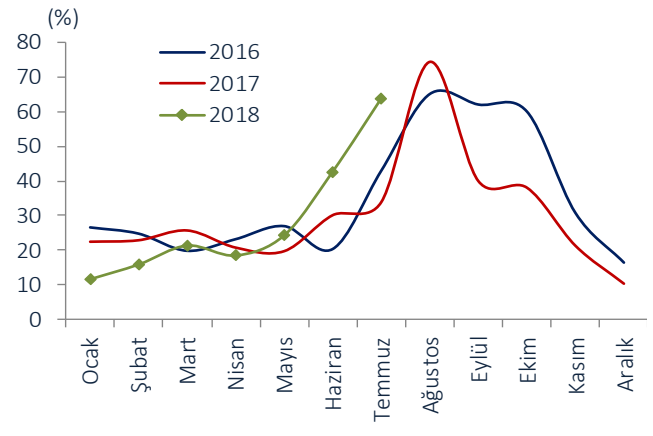
- Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Organizasyonu tarafından yayımlanan verilere göre gelen turist sayısı açısından 2016 yılında dünyada 10. sırada yer alan Türkiye, 2017 yılında yaklaşık 38 milyon ziyaretçi sayısı (yabancı ve yurt dışı ikametli vatandaş) ile 8. sıraya yükseldi. Listede Fransa, İspanya ve ABD sırasıyla 87, 82 ve 77 milyon ziyaretçi sayısı ile ilk üç sırada yer aldı.
- Eylül ayı içinde yayımlanan Yeni Ekonomi Programı'nda cari işlemler açığını sürdürülebilir bir seviyeye indirmek amacıyla izlenecek politika ve tedbirler arasında turizm sektöründe sezon süresini uzatacak ve kişi başı harcama tutarını artıracak şekilde Turizm Ana Planının oluşturulması, yeni kültür-turizm koruma ve gelişim bölgeleri tahsis edilmesi, sağlık turizminin geliştirilmesi ve Uzak Doğu pazarı ile ilgili turizm planlarının oluşturularak hayata geçirilmesi hedefleri yer aldı.
- Dünya Turizm Günü etkinliğinde basın mensuplarının sorularını yanıtlayan TÜRSAB Başkanı Firuz Bağlıkaya, 2017 yılında kişi sayısına endekslı teşviklerin doğru sonuçlar verdiğini, artık hedefin geliri yükseltmek olduğunu belirtti. Kongre turizminde halen bir hareketlenme olmadığını hatırlatan TÜRSAB Başkanı, teşviklerin bu tür segmentlerde yoğunlaşması gerektiğini vurguladı. Bakanlık ve TÜRSAB'ın üzerinde çalıştığı 1618 sayılı Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Yasası değişiklikleri ile ilgili de bilgi veren Bağlıkaya, eski yasada dijital ortamdaki satışa ilişkin bir düzenleme olmadığını anımsattı. Bağlıkaya, yasada yapılacak değişikliklerle artık tur operatörünün sattığı ürünlerden acentelerin sorumlu olmayacağını ifade etti. Bağlıkaya ayrıca, otellerin yabancı turist sayısındaki artış ve kurlardaki yükseliş nedeniyle yerli ziyaretçilere daha az yer ayrıldığını ve önümüzdeki yıl yerli ziyaretçilerin %40 daha pahalıya tatil yapacağını öngördüklerini, dolayısıyla erken rezervasyonun daha fazla önem taşıdığını dile getirdi. TL'de son dönemde gözlenen hızlı değer kaybının yurt dışına tur düzenleyen bazı seyahat acentelerinin faaliyetlerine olumsuz yansımalarını belirten Bağlıkaya, TL ödemeleri nedeniyle daha önceden yapmış oldukları satışların bedelini TL'ye dönen acentelerin döviz kurlarının satış yaptıkları tarihten bu yana hızlı artması nedeniyle sıkıntı yaşadığını söyledi.
- 25.09.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelikle "Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkındaki Yönetmelik"te bir takım değişikliklere gidildi. Yönetmelikle yatırımcılara tanınan ön izin süresi 3 yıla çıkarılırken bu sürenin uzatılmasına ilişkin maddeler iptal edildi. Daha önce toplam yatırım maliyetinin binde 1'i olarak uygulanmakta olan yıllık ön izin bedeli, binde 2,5 olarak değiştirildi. Yönetmelikte ayrıca, turizm tesisi hizmet alanı kullanımına ayrılan alanların tahsise ilişkin diğer hususların sağlanması şartı ile Bakanlık tarafından duyuru şartı aranmaksızın aynı bölgede adına kamu taşınmazı tahsis edilen yatırımcılara ana tahsisin süresiyle eş zamanlı olacak şekilde tahsis edilebilmesi kararlaştırıldı.
- Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Ersoy Bodrum, Çeşme ve Antalya gibi bölgelerdeki halk plajlarının ihaleyle kiralanacağını, ticari işletmeye açılacak plajlarda Bakanlığın fiyat onayı ve kontrol sağlayacağını açıkladı. Ersoy, belli sayıdaki halk plajı ihalesinin deneme amaçlı olarak yılbaşından sonra yapılacağını belirtti.

SEKTÖRE BAKIŞ

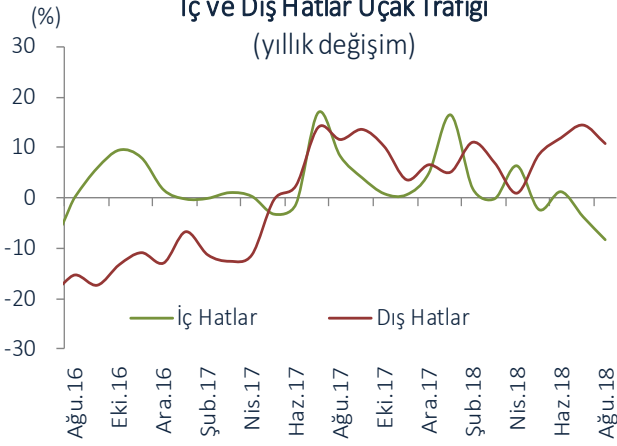
Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayısı

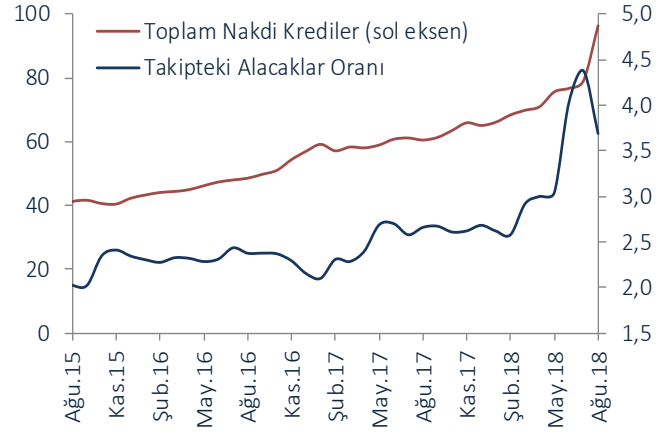
Net Seyahat Gelirleri/Dış Ticaret Açığı

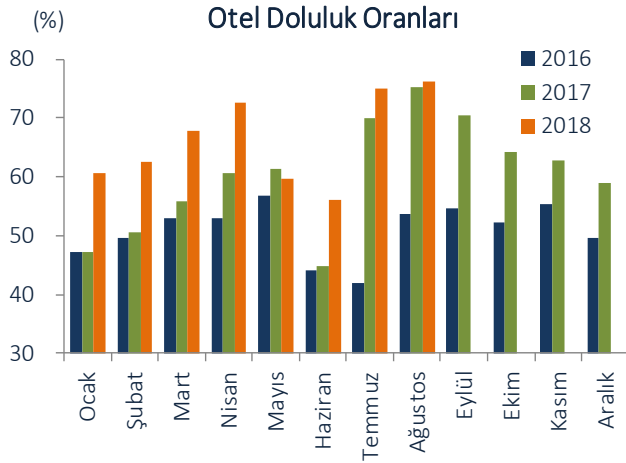
İç ve Dış Hatlar Uçak Trafiği (yıllık değişim)

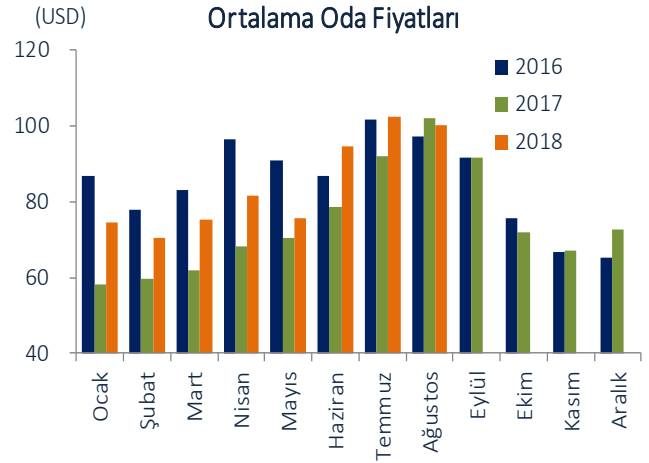
Nakdi Krediler (milyar TL) (Takipteki Alacaklar Oranı) (%)

Otel Doluluk Oranları

Ortalama Oda Fiyatları

Kaynak: TÜROB, BDDK, Kültür ve Turizm Bakanlığı, TCMB, DHMI

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Başekonomist

izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Şat Sezgin - Uzman

asli.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.

dilek.kaya@isbank.com.tr

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.